

Handwritten marks and signatures at the top of the page.

משרד החוץ

ירושלים, ב' בניסן תשי"ד
5 באפריל 1954
262
419/4/א

- א ל : לשכת השר ✓
- לשכת המנכ"ל
- מר א. לוריא
- מר ש. רוזן
- מר ש. בנדור
- מר י. תקוע
- ס/א א. שלו
- מר וינר
- מר פרסקי
- מר לוי.

מאת : גדעון רפאל.

ר"ב פרטי כל הישיבה שהתקימה ביום
8.3.54 בענין כואם של מומחי או"ם.

מסיבות טכניות התעכב משלוח דו"ח
זה ואתכם הסליחה.

בברכה,

ג. רפאל.

פרטי כל ישיבה שהתקיימה ביום 8.3.54

נוכחים:

מר ג. רפאל.
מר א. לוריא.
מר ש. רוזן.
מר ש. בנדור.
מר וינר.
מר פרסקי.
מר לוי.
ס/א א. שלו.
מר י. תקוע.

ג. רפאל:

חלו שתי התקדמויות מאז הישיבה הקודמת

א. המומחים הגיעו,
ב. נהיה מוכנים לקראת בואם.

מזכ"ל או"ם הגדיר את תפקיד המומחים כדלקמן:

(קורא מהכתב)....

הסורים התרגשו מהזמנת המומחים ופנו למזכ"ל
בטענה שלא נתקבלה החלטה על הזמנתם במועבי"ט. הרגיעו אותם
כשנאמר להם שהם באו לשם עריכת סקר ולא להצעת הצעות. בניקה
ביקש שיתוף פעולה של סוריה כדי שיוכלו לבדוק מהעבר השני
של הגבול, והוסיף שלא שינה דעתו לעצם העניין.
עלינו לקיים דיון טכני, ולדאוג שלא ניכשל.
בניקה מעוניין במומחים כדי שיאשרו את העמדות שנקט בהן
בחדשים האחרונים ויצדיקו אותן. אנו צריכים להיות על הגובה
בשטח ההנדסי והטכני.

ש. בנדור: מה, אם כן, תפקידם של המומחים, אם לא להמליץ

המלצות?

מר וינר: רק להסיק מסקנות מהמצב הקיים.

א. שלו: להגיע לפתרון הצד הטכני של הבעיה.

ג. רפאל: בניקה טען כי לא ייתכן שנוכל ליצור כמות כזו
של קילוטיבכוח ועוד להשאיר מים באפיק. המומחים

יצטרכו לבדוק ולאשר אם אפשר לעשות זאת או לא.

מר וינר: בפגישה ראשונה דיברנו על שתי אפשרויות בהן אפשר להבטיח השקאת בטיחה ואספקת מים להפעלת טחנות

חקמה:

1. להשאיר באפיק כמות מים מספיקה להשאת בטיחה והפעלת הטחנות;

2. למצוא תחליף ע"י שאיבת מים מפי הכנרת או ממקורות הירדן להשקאת בטחה, ולטחנות-ממקום אחר.

יצא שמבחינה כלכלית גרידא שתי האפשרויות שקולות.

האפשרות להשאת המספר הגבוה ביותר ששמענו על השטח הוא 18 אלף דונם. לפי הסורים - 15 אלף, לפי המפות של הצבא - 14.500.

מר פרסקי: מצאנו שיכולים להיות תחת השקאה 14.500 דונם, ומלבד זה ישנו שטח מעל למקומות שמים יכולים להגיע של 3.500 דונם.

מר וינר: לא ידועים לנו מקורות המים המקומיים ובאיזו מידה אפשר לנצלם, אם ישנם. עשינו הנחה סתמית: בערך חצי מהכמות הדרושה לשטח אפשר לקבל ממקורות מקומיים. אם זה נכון, היינו צריכים לתת רק לחצי המים לזרום בנהר. הכמות השנתית היא שבע וחצי מיליון קוב (מרוכזים בעונת הקיץ) = 2000 קוב לשעה.

בדו"ח חברת ההשקאה הסורית כתבו שיש מקורות,

מר פרסקי: הם עוד הוסיפו שיש תעלות שמשקות כיום 4000 דונם. אפשר יהיה לפתח ולהשקות 8 - 6 אלפים דונם.

מר וינר: נוסף לזה ברור לנו שכמות ידועה תתווסף מניקוז מי התהום בקרבת תעלת בנות יעקב, והיא תוכל לכסות את ההפסדים ובעיקר להניע את הטחנות.

מר פרסקי: בסך הכל יש 7 טחנות: 2 על יד גשר בנות יעקב ו-5 למטה. היות וחלק האדמות נמצא מתחת התעלה הראשית מהירדן, יש להניח שהכמות תספיק גם ליתר חתעלות.

מר וינר: ברור שבקטע כה עמוק מי התהום מتركזים בתוך הירדן.

מר פרסקי: יש הרבה מעיינות מגשר בנות יעקב עד תעלת ההטייה, וזה יוסיף.

מר וינר: מכל העיבוד המוקדם יוצא שהיום כדאי לעבד את האלטרנטיבה של השארית המים, להוכיח שנוכל לעשות זאת וגם בתנאים אלה כמות הכוח הממוצע בשנה ממוצעת כדאי יהיה לנצל אותה. אם נעביר דרך הנהר 2000 קוב במקום 25 אלף, העומק יהיה יותר נמוך אך אינו קובע למבנה ההטייה.

ג. רפאל: אם כן, לא קובע גובה המים בזרימה קיצית.

מר וינר: ש. בלאס הציע בניית סכר קטן ואם קטן במקום ההטייה, לאפשר לנו להוציא פחות מים קיציים, שהם בצמצום, אלא מים חרפיים, שהם רביט בלאו הכי. כלפי אנשים שיבואו אפשר לעשות זאת רק כהצעה טנטטיבית. הם ישאלו מה הגיאולוגיה, ולפי הנתונים שבידינו - היא מאד עלובה.

מר פרסקי: לפני שנה וחצי - שתי שנים עיבדו תכנית להוספת מי השטפונות של הירדן. עשינו כמה סכרים (באופן טנטטיבי) אך המקום אינו מתאים.

מר וינר: נוכל להגיד להם רק שהענין הזה ראוי לבדיקה.

מר תקוע: אם הרזרבואר יהיה מלאכותי, האפשר יהיה לאגור את המים? תשובה: כן.

מר וינר: נכתוב היום תזכיר ונמציא לכם, מחר תדונו ותקבלו.

ג. רפאל: עלינו לקבוע ולדעת איך מבחינה טכנית והנדסית אפשר להבטיח זרימה מספיקה.

ש. בנדור: קורא קטע מנאומו של א. אבן... .

לפי זה כאילו התחייבנו שתמיד יזרמו מים באפיק. ועלינו לדעת אם זה אפשרי.

מר וינר: אי אפשר לומר שלא יהיו, יכולה להיות כמות ממעינות וממי תהום. אם תהיה שאלה כזאת, נוכל להתחייב להחזיר לירדן מהתעלה את הכמות הדרושה.

ו. תקוע: בשלב א' אנו לוקחים את מי הירדן לתעלת בנות יעקב ומחזירים לכנרת 150 מיליון קוב לשנה.

מר וינר: לפי התכנית יהיו מים רק בחורף.

א. שלו: את המגע עם המומחים צריך לקיים בשלושה שלבים:

(א) להסביר את הכוונות שלנו;

(ב) הם ילכו לשטח ויבדקו;

(ג) נקבל מהם נתונים מה יש בשטח. לנו אין מספיק אינפורמציה.

אנחנו נוכל לחבר תזכיר.

ש. רוזן: האם ברור לנו ללא ספק מהו המצב הקיים?

א. שלו: מראה את צילומי השטח ומסבירם.

ג. רפאל: מציע כדבר ראשון פגישת המומחים עם וינר בלס לשם

קבלת הסברה על המפעל כולו. השלב הראשון יהיה

שבניקה יפנה לשר החוץ ויבקש שיתוף פעולה, כשם שביקש מטמטלת

סוריה. בשלב השני דרושה הסברה.

מר וינר: נדבר על מפעל היך דן כפי שפורסם ולא נזכיר באף מלה תכניות אזוריות שיש לנו.

י. תקוע: אפשר לציין שקיימת אפשרות לקשור את התעלה עם תכנית אזורית בעוד מספר שנים.

ג. רפאל: אינני רוצה שנכניס את המומחים לבעיות של השלב השני בפעולתנו, זה לא כדאי לנו. עשנו מאמצים לנסח החלטה וחוצאנו מלים שהיו מאפשרות למומחים לבדוק נתונים בקשר לשלב השני והשלישי. מומתנו צריכה להיות: לצמצם אותם בריכוז נתונים לשלב הראשון (אין המשך לתעלה).

מר וינר: איננו יכולים להתעלם מהעובדה, שפורסמה כבר, שיש לנו תכנית הנדסית לניצול מי הירדן בנגב.

י. תקוע: קיימת תכנית ג' ונסטון שאנו דנים עליה, משום כך אין לדבר על התכנית שלנו. יש תכנית שלנו בקשר לבנות-יעקב ואפשר לקשר אותה (הסכמה כללית).

ג. רפאל: עם תתהוו בעיה בינלאומית משלב ב' - נדבר אז עליה.

י. תקוע: לדעתו רצוי להיבנות בהצעות, על מנת להוכיח שזו תכנית פשוטה והפתרונות רבים ויש כמה אפשרויות טכניות. את ההחלטה נשאיר לבניקה. ברגע שנציע פתרון אחד בלבד יווצר רושם שזה קשה ומסובך. עם כל ההסתייגויות אפשר, לדעתי, לנסח מספר פתרונות. יש להדגיש את האפשרות לשימוש במקורות בשטח עצמו.

לשלבי המגע - נדמה לי שהדרך ההגיונית היתה לו יכלנו מבחינה טכנית להכין כמה תיקים למומחים על בעיות יסודיות:
1. תיאור התכנית שלנו;

2. ידיעות טונוק ונתונים סטטיסטיים בקשה לשטח
ההשקאה לתכניות ההשקאה;

3. הצעות שלנו להבטחת המים לשטח זה.

מחומר בכתב הם יתרשמו יותר, ייתכן שגם הסורים
יבישו דברים בכתב. חבל שלא הספקנו עד עתה, אך אם אפשר להכין
עד מחר מחרתיים - אפשר היה לספק להם כבר אחרי הישיבה הראשונה
ורק אז לצאת אתם לשטח.

ש. רוזן: מציע לא לתת להם תיקים מתכלתילה אלא רק בשלב של
סיכום. אנו עלולים לעורר בעיות שלא היו מתעוררות.

מוטב שנראה תחילה לאן פניהם מועדות. זה אינו שולל שעלינו
להכין החומר ולתתו להם בשעת הכושר.

ש. בנדור: לפני שנשוחח אתם אסור למסור להם חומר, גם אין
לחכות עד הסוף. מתי - זאת נדע אחרי פגישה אחת
או שתיים. מסכים שיהיו הצעות אחדות, אך מסוכן להציע הצעה שאינה
מביאה בחשבון שיהיו תמיד מים באפיק הירדן, כל ימות השנה.

מר פרסקי: נשאר רק הצעה אחת. אם נוותר על האלטרנטיבה של
סכר, נשאר שתמיד ניתן, לפני התפיסה, לזרום מים
אך לא נוכל להתחייב על הגובה.

ג. רפאל: הטיפול צריך להיות בשלבים:

- א) נחכה לפניית בניקה אל שר החוץ, ואזי מניח
שיהיה מוכן לקבלו. מר וינר צריך להשתתף, צריך
לתת תיאור המפעל והרקע המדיני וההנדסי.
- ב) יקבלו תיאור יותר ממצה על המפעל ומגמותיו,
ממר וינר ועוזריו, ללא שר החוץ.
- ג) יציאה לשטח, אז הם בודאי יאמרו מה הם רוצים.
הם ירצו לשמוע הצעות מצדנו להבטחת כמו מים הדרושה.
נודה להצעה בנדור להכין תיקים אך לא לתת בשלב

ראשון יותר מתיאור המפעל. לשחרר את החומר במהלך הדיונים לפי הצורך.

נהיה מוכנים בתכניות אלטרנטיביות שכולן מבוססות על זרימה תמידית של מים בירדן.

שלב אחרון יהיה בודאי ישיבת סיכום אתם. מגמתנו: להעבירם מהמסגרת המצומצמת של אוסף נתונים להבנת פתרונות חיוביים. אני בטוח שהם עצמם מתוך פגישה עם המציאות, ירצו זאת. החלק השני של הבעיה הוא איך להבטיח את זכויות

הקרקע.

האם אפשר כבר בשלב הראשון למסור להם:

י. תקוע:

- (א) תיאור תכניתנו בכתב, וגם בע"פ.
(ב) נתונים בקשר למקורות מים והשקאה בכתב ובע"פ, ביחוד אם יש לנו נתונים?

מר לוי: יש סכנה גדולה אם נכין תכנית על סמך נתונים שאיננו יודעים. אם נגיד שחצי הכמות יכולה לבוא ממקורות מקומיים ואיננו בטוחים בזה. הדו"ח מדבר בצורה כללית מאד על זה, נגיד זאת איפוא גם כן בצורה כללית ולא נזכיר כמו.

בקשר לזכויות הקרקע: אין לנו יותר ממפת טעבו חתומה ע"י האו"ם. אפשר לברר שאין שם בעלות אחרת.

ג. רפאל:

בעיה זו אינה עולה. לגבי כוונת המפעל אפשר למסור פרטים, לגבי נתונים וידיעות נוכל להראות את המפה.

א. שלו:

טענו שמפעל בזרימת התעלה יכול לתת 24 אלף קילווס. אם אנו מפרישים זרם קבוע, אנו יכולים להוכיח

ג. רפאל:

שנעמוד באותה כמות.

מר וינר: אם חשבנו שבחודשי הקיץ נעבוד 16 שעות, נעבוד עתה ארבע עשרה וחצי שעות, ההבדל הוא של קילווט אחד בשעה.

ג. רפאל: בניהק יתעקש שהוא גילה שאי אפשר ליצור כמות כזו של קילווטים ועוד להשאיר מים וירצה להוכיח זאת.

א. שלו: הנחת יסוד ראשונה: המים תמיד יזרמו. הנחה שניה: האם תיקבע ההטיה במקום שנקבע? הנסה שלישיית: צריכים לדאוג לכמות מים להשקעת שטחים המושקים עכשו ולא אבסולוטים.

מר פרסקי: נעמוד על המספר 15 אלף, שהוא ריאלי.

א. שלו: הנחה רביעית צריכה להיות נצול מכסימלי של מקורות מים הנמצאים בשטח, פרט לירדן.

ג. רפאל: יש להתכונן היטב להוכיח שאין תכנית השקאה גדולה בסוריה, הבנויה על ניצול מי הירדן, חוץ מעניין ההשקאה של אדמות בוטיחה.

י. תקוע: ידוע שהם מכינים משהו, אנו צריכים לסתור את תכניתם

מר רוזן: האם יש להפגישם עם מומחי החשמל גם כן או רק עם מומחי המים?

מר וינר: לדעתי אין קשר בין השניים.

א. שלו: הם שולחים מומחים בכל השטחים ועלונו לתת מומחים שיכסו את 3 השטחים. צרי להשיג גם איש חברת החשמל,

להסברים.

282/1

תה לכבוד מומחי המים של או"ם
יום ב', 29.3.54, שעה 17.00.

מר ש. בלאט

מר וינר

~~מר ו. איחן~~

מר ג. רפאל

מר א. אילן

מר י. תקוע

מר א. לוריא

Eijsvoogel

Dixon

~~Sevette~~

Bennike

Vigier

ס/א אריה שלו